

Sygn. akt VII U 1778/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 września 2016 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Małgorzata Jarząbek

Protokolant: sekr. sądowy Monika Bąk - Rokicka

po rozpoznaniu w dniu 22 września 2016 r. w Warszawie

sprawy C. O.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W.

o wcześniejszą emeryturę

na skutek odwołania C. O.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W.

z dnia 15 października 2015 roku, znak: (...)

1. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje C. O. prawo do emerytury od dnia 04 lipca 2015 roku,
2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. na rzecz C. O. kwotę 180 (sto osiemdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

UZASADNIENIE

W dniu 3 listopada 2015 **C. O. (dalej również jako „Odwołujący się”)** wniósł za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział

w W. odwołanie od decyzji ww. organu rentowego z dnia 15 października 2015r. znak: (...), dotyczącej odmowy przyznania mu prawa do wcześniejszej emerytury. Odwołujący wniósł o uwzględnienie odwołania, zmianę zaskarżonej decyzji i orzeczenie o przyznaniu emerytury oraz zasądzenie od organu rentowego na jego rzecz kosztów postępowania według norm przepisanych.

W uzasadnieniu odwołania ubezpieczony wskazał, że zaskarżona decyzja jest błędna, gdyż nie uwzględnia pracy w warunkach szczególnych w okresie od 1 sierpnia 1988 roku do 30 października 1993 roku w Przedsiębiorstwie (...) na stanowisku spawacz – monter, mimo przedstawienia przez odwołującego się świadectwa pracy w warunkach szczególnych.

W ocenie odwołującego, organ rentowy błędnie przyjął za podstawę rozstrzygnięcia fakt braku stanowiska pracy spawacz – monter w wykazie stanowiącym załącznik Nr 1 do zarządzenia Nr 9 Ministerstwa Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 01 sierpnia 1983 r. w dziale V poz. 3 pkt 1. Zdaniem odwołującego się, to nie nazwa, lecz rodzaj wykonywanej pracy ma znaczenie podczas oceny, czy dana praca wykonywana jest w warunkach szczególnych. Ponadto odwołujący się wskazał na brak przymiotu powszechnie obowiązującego aktu prawa w

przypadku zarządzeń resortowych, które jego zdaniem mają charakter jedynie pomocniczy. Odwołujący wskazał również, iż wykonywał pracę w szczególnych warunkach na stanowisku spawacz w okresie od 16 września 1986 r. do 30 lipca 1988 r. w Przedsiębiorstwie (...), z tytułu której nie otrzymał świadectwa pracy w warunkach szczególnych, tylko zwykłe świadectwo pracy.

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 3 listopada 2015 r. **Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W.** wniósł o oddalenie odwołania C. O. na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

Uzasadniając swoje stanowisko organ rentowy powołał się na przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze wskazując, że odwołujący nie udokumentował 15-letniego okresu pracy w warunkach szczególnych. Organ rentowy nie uwzględnił do pracy wykonywanej w szczególnych warunkach okresu zatrudnienia odwołującego się w Przedsiębiorstwie (...) od 01 sierpnia 1998 r. do 30 października 1993 r. ponieważ w świadectwie pracy z dnia 08 lutego 2000 r. podano informacje, iż odwołujący się stale i w pełnym wymiarze czasu pracował na stanowisku spawacz – monter, które nie jest wymienione w wykazie stanowiącym załącznik nr 1 do zarządzenia nr 9 Ministra Budownictwa i Materiałów Budowlanych z dnia 01 sierpnia 1983 roku w dziale V poz. 3 pkt 1, wskazanego przez pracodawcę. Ponadto organ rentowy wskazał, iż ustalanie faktu pracy w szczególnych warunkach w oparciu o inne, niż wskazane w rozporządzeniu z dnia 07 lutego Rady Ministrów w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze jest dopuszczalne jedynie w postępowaniu odwoławczym. Mając powyższe na uwadze, organ rentowy odmówił prawa do wcześniejszego świadczenia emerytalnego.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

C. O., urodzony w dniu (...), z wykształcenia jest spawaczem. Uprawnienia spawacza ma od 1974 albo 1976 roku i odnawiał je systematycznie. W okresie od 16 września 1986 r. do 30 lipca 1988 r. zatrudniony był w Przedsiębiorstwie (...) na stanowisku spawacza, mimo że w dokumentach stanowisko pracy określone było jako „spawacz”. Ubezpieczony pracował w wymienionym okresie jako spawacz na stałe, w pełnym wymiarze czasu pracy. C. O. wykonywał spawanie łukowe, miał pomocników w osobach monterów, którzy przygotowywali elementy do spawania, a samym spawaniem zajmował się ubezpieczony. Przedsiębiorstwie (...) zajmowało się wymianą sieci ciepłowniczej, a inwestorem był S. (świadectwo pracy z dn. 29 października 1993 r., k. 10 a.s.; zeznania świadka M. K. k. 37 a.s., K. W. k. 38-39 a.s.).

W okresie od 01 sierpnia 1988 r. do 30 października 1993 r. odwołujący pracował w Przedsiębiorstwie (...) na stanowisku spawacz – monter świadectwo pracy z dn. 29 października 1993 r., k. 8-9 a.s.; zeznania świadka: T. G. k. 36 a.s., T. P. k. 38 a.s., S. W. k. 38-39 a.s. przesłuchanie C. O. w charakterze strony k. 46-47 a.s.).

W tym okresie na stałe i w pełnym wymiarze czasu pracy zajmował się spawaniem. W świadectwie pracy stanowisko określono jako spawacz-monter, jednak ubezpieczony nie wykonywał obowiązków montera, a jedynie spawacza. Spawanie zajmowało mu 8 godzin dziennie, przy czym bardzo często pracował w nadgodzinach. Wykonywał spawanie elektryczne, nazywane łukowym. W tym okresie nie wykonywał innych prac poza spawaniem. Pracownicy podzieleni byli na brygady liczące po 5 - 6 pracowników. Monterzy spawacze montowali rurociągi, konstrukcje stalowe i częściowo spawali. Spawacze zajmowali się spawaniem wytworzonych dokumentów całości konstrukcji. Wymienione prace były wykonywane przez cały rok, niezależnie od pogody, w warunkach dostosowywanych do miejsca wykonywania pracy, również na otwartej przestrzeni, w specjalnych namiotach oraz w halach (zeznania świadka: T. G. k. 36 a.s., T. P. k. 38 a.s., S. W. k. 38-39 a.s., przesłuchanie C. O. w charakterze strony k. 46-47 a.s.).

Sąd przeprowadził również dowód z opinii biegłego z zakresu bezpieczeństwa

i higieny pracy celem ustalenia, czy praca wykonywana przez odwołującego się na rzecz Przedsiębiorstwa (...) w okresie od dnia 16 września 1986 roku do dnia 30 lipca 1988 roku oraz na rzecz Przedsiębiorstwa (...) od dnia 01 sierpnia 1988 roku do dnia 10 października 1993 roku wykonywana była w warunkach szczególnych, uregulowanych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze oraz innych rozporządzeniach dotyczących I kategorii zatrudnienia i zarządzeniach właściwych ministrów (k.47-51 a.s.)

Na podstawie opinii sporządzonej przez biegłego sądowego M. M., Sąd ustalił, że praca wykonywana przez odwołującego się na rzecz Przedsiębiorstwa (...) w okresie od dnia 16 września 1986 roku do dnia 30 lipca 1988 roku oraz na rzecz Przedsiębiorstwa (...) od dnia 01 sierpnia 1988 roku do dnia 30 października 1993 roku wykonywana była w warunkach szczególnych uregulowanych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze i spełnia wymogi pozycji 12 działu XIV- prace przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym, atomowo wodorowym. Zgodnie z paragrafem 3 rozporządzenia Ministra Pracy i Opieki Społecznej oraz Zdrowia z dnia 2 listopada 1954r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy spawaniu i cięciu metali, spawanie i cięcie metali mogło być wykonywane tylko przez osoby dobrze zaznajomione teoretycznie i praktycznie z tą pracą, które przeszły należyte wykształcenie w tej dziedzinie i zdały odpowiedni egzamin z uwzględnieniem znajomości przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy (opinia biegłego z zakresu BHP, k. 52-58 a.s.)

Sąd Okręgowy ustalił powyższy stan faktyczny na podstawie zgromadzonego w toku postępowania materiału dowodowego, w skład którego wchodziły dowody z dokumentów, zeznań świadków T. G., M. K., T. P., K. W., S. W., przesłuchania C. O. oraz opinia biegłego sądowego ds. BHP M. M.. Dowody zebrane w sprawie nie budziły zastrzeżeń stron co do ich wiarygodności oraz przydatności w kontekście istoty sporu, a ponadto nie były kwestionowane przez strony postępowania, wobec czego Sąd uznał je w całości za wiarygodne.

Dokumenty załączone do akt sprawy obejmowały dokumentację przedłożoną przez odwołującego, akta organu rentowego, a także akta osobowe C. O. z okresu zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) oraz Przedsiębiorstwie (...). Informacje płynące z dokumentów były spójne, a wynikające z nich dane pozwoliły Sądowi na ustalenie ram stanu faktycznego. Z kolei świadkowie przesłuchani w toku postępowania w zdecydowanej większości byli współpracownikami odwołującego i pracowali z nim przez dłuższy okres, w związku z czym mimo upływu czasu pamiętali okoliczności charakteru pracy oraz czynności wykonywanych przez ubezpieczonego w czasie jego zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) oraz Przedsiębiorstwie (...). Strony nie podnosiły zastrzeżeń do wartości zeznań świadków, a organ rentowy nie zgłosił żadnych zastrzeżeń do opinii biegłego z zakresu bhp, wobec czego Sąd uznał je za dowód w pełni wiarygodny.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie C. O. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 17 października 2013 r. znak: (...) było zasadne i jako takie podlegało uwzględnieniu, co skutkowało zmianą skarżonej decyzji.

Istota sporu w niniejszej sprawie sprowadzała się do ustalenia, czy ubezpieczony spełnia przesłanki do przyznania mu prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych na zasadach określonych w ustawie z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2013 r., poz. 1440; ze zm.). Organ rentowy odmówił odwołującemu prawa do wskazanego wyżej świadczenia powołując się na fakt nieudokumentowania posiadania 15-letniego okresu stażu pracy, który podlegałby kwalifikacji jako staż pracy wykonywanej w warunkach szczególnych.

Zgodnie z art. 184 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

1. okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn, oraz
2. okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27 ustawy.

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do Otwartego Funduszu Emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w Otwartym Funduszu Emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Przy określaniu prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze nie ma żadnej swobody. Prace te ściśle i jasno określone są w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. 1983 nr 8 poz. 43). Na wykazach prac zawartych we wskazanym rozporządzeniu, nie kończą się jednak ograniczenia dotyczące uprawnień z tytułu wykonywania prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Aby daną pracę uznać za wykonywaną w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, pracownik musi ją wykonywać stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, obowiązującym na danym stanowisku pracy. Dodatkowo, zgodnie z powołanym rozporządzeniem, aby mężczyzna mógł nabyć prawo do emerytury powinien:

1. posiadać 25-letni okres zatrudnienia, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczanymi do okresów zatrudnienia (§ 3 rozporządzenia),
2. wykonywać pracę wymienioną w wykazie A (Prace w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego), będącym załącznikiem do rozporządzenia, oraz
3. osiągnąć wiek emerytalny wynoszący 60 lat (§ 4 ust. 1 pkt. 1 rozporządzenia) oraz być zatrudnionym przez co najmniej 15 lat w szczególnych warunkach (§ 4 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia).

W myśl stanowiska wyrażonego w orzecznictwie, w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych, warunki nabycia prawa do wcześniejszej emerytury muszą być spełnione łącznie w chwili wydania decyzji przez organ rentowy. W postępowaniu odwoławczym od decyzji odmawiającej prawa do tego świadczenia, sąd ubezpieczeń społecznych ocenia legalność decyzji według stanu rzeczy istniejącego w chwili jej wydania (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 lutego 2006 r., I UK 154/05). Wykonywanie pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze powinno być stwierdzone przez pracodawcę w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze lub w świadectwie pracy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 grudnia 1997 roku, II UKN 417/97 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 listopada 2001 roku, II UKN 598/00). Na podkreślenie zasługuje fakt, że świadectwo pracy nie jest dokumentem urzędowym, o którym mówi art. 244 § 1 k.p.c. gdyż pracodawca nie ma charakteru organu władzy publicznej, a świadectwo pracy stanowi jedynie dokument prywatny zgodnie z art. 245 k.p.c. W orzecznictwie podkreśla się, że przy ustalaniu prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym złożenie dowodu w postaci świadectwa pracy może być kwestionowane, co na podstawie art. 6 k.c. pociąga za sobą obarczenie ciężarem dowodu strony, która zaprzecza okolicznościom wynikającym ze świadectwa pracy. Należy bowiem ustalić, jakie prace ubezpieczony rzeczywiście wykonywał, bowiem ta okoliczność, nie zaś nazwa zajmowanego stanowiska, przesądza o ewentualnym istnieniu przesłanek dla przyznania dochodzonego świadczenia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 kwietnia 2004 r., II UK 337/03).

Bezspornym jest, że C. O. ukończył w dniu 04 lipca 2015 r. wymagany wiek 60 lat. Wątpliwości istniały co do spełniania przez odwołującego pozostałych przesłanek – organ rentowy na etapie postępowania wyjaśniającego zakwestionował wykazanie przez ubezpieczonego przesłanki posiadania 15 lat pracy w warunkach szczególnych. Organ rentowy nie przyjął do stażu pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia p. C. O. w Przedsiębiorstwie (...) od dnia 01

sierpnia 1988 roku do 30 października 1993 roku, ponieważ w świadectwie pracy z dnia 08 lutego 2000 roku podano informacje, iż odwołujący się na stałe i w pełnym wymiarze czasu pracował na stanowisku spawacz – monter, które to stanowisko nie jest wymienione we wspomnianym już wykazie.

Okresy pracy określone w ust. 1 § 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. stwierdza zakład pracy na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do rozporządzenia lub w świadectwie pracy. Brak świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach nie świadczy jednak o tym, że ubezpieczony faktycznie takiej pracy nie realizował. W postępowaniu przed sądem nie stosuje się bowiem ograniczeń dowodowych, jakie istnieją w postępowaniu administracyjnym przed organem rentowym. W orzecznictwie wielokrotnie wyrażano ugruntowany już pogląd, zgodnie z którym ze względu na powyższe okoliczność wykonywania pracy w szczególnych warunkach może być dowodzona wszelkimi środkami dowodowymi, przy czym sąd nie jest związany środkami dowodowymi określonymi dla dowodzenia przed organem rentowym. W postępowaniu przed sądem odwoławczym dopuszczalne jest więc dopuszczenie dowodu z zeznań świadków na okoliczność zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w sytuacji, gdy wnioskodawca nie jest w stanie wykazać tej okoliczności jedynie w oparciu o dokumenty (zob. uchwały Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 1984 r. III UZP 6/84, z 21 września 1984 r. III UZP 48/84, wyroki: Sądu Najwyższego z 8 kwietnia 1999 r. II UKN 619, Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 14 grudnia 2004 r. III AUa 2474/O3, Sądu Okręgowego w Tarnowie z 4 października 2013 r. IV U 1284/13).

Mając na uwadze powyższe, Sąd dopuścił wnioskowany przez odwołującego dowód z zeznań świadków będących jego współpracownikami w okresie jego zatrudnienia w spornych okresach, w Przedsiębiorstwie (...) oraz Przedsiębiorstwie (...). Na podstawie zeznań świadków Sąd ustalił, że C. O. co najmniej od dnia 1 sierpnia 1988 roku r. wykonywał na rzecz wskazanych wyżej zakładów pracy prace spawacza, obejmujące spawanie elementów konstrukcji stalowych, rurociągów i innych dokumentów całości konstrukcji. Każdy z przesłuchanych świadków potwierdził, że ubezpieczony wykonywał prace spawacza w sposób ciągły i przez co najmniej 8 godzin dziennie, a czynności niezwiązane bezpośrednio, przy czym nie wykonywał on pracy należących do monterów. Na tej też podstawie Sąd przyjął, że odwołujący w spornych okresach pracował na stanowisku spawacza stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Zeznania świadków ani odwołującego nie były kwestionowane przez organ rentowy, postawa świadków nie budziła wątpliwości, a treść złożonych przez nich zeznań była spójna ze sobą wzajemnie i zbieżna z informacjami wynikającymi z załączonych do akt sprawy dokumentów. Niebagatelne znaczenie w ocenie Sądu miał fakt, że świadkowie przesłuchani w sprawie znali ubezpieczonego od dawna i współpracowali z nim przez wiele lat zarówno w Przedsiębiorstwie (...), jak i Przedsiębiorstwie (...).

Sąd nie miał również zastrzeżeń co do możliwości zakwalifikowania powyższego okresu jako okresu pracy w warunkach szczególnych. Powołany w sprawie biegły sądowy specjalista z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy M. M. w opinii sporządzonej na rzecz niniejszego postępowania jednoznacznie stwierdziła, że charakter czynności wykonywanych przez ubezpieczonego w powyższym okresie odpowiada czynnościom określonym w poz. 12 dziale XIV wykazu A stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze – jako prace przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym i atomowo wodorowym. Skoro więc odwołujący wykonywał pracę spawacza gazowego w powyższym okresie w sposób stały i w pełnym wymiarze czasu pracy, to w myśl § 2 ust. 1 ww. rozporządzenia okres ten bezsprzecznie należy uznać za okres zatrudnienia ubezpieczonego w warunkach szczególnych.

Sąd uznał, że ubezpieczony w sposób dostateczny wykazał posiadanie okresu stażu pracy w szczególnych warunkach w wymiarze 19 lat, 4 miesiące i 2 dni, a więc w wymiarze wyższym, niż określony w przepisie § 4 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r., a więc w istocie spełnia określoną w tym przepisie przesłankę uzyskania wcześniejszej emerytury. Mając na względzie, iż była to jedynie sporna okoliczność w niniejszej sprawie, Sąd uznał za zasadne przyznanie C. O. prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych.

Powyższe okoliczności oraz przedstawione rozważania prowadziły do wniosku, że skarżona odwołaniem decyzja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych jako niezgodna

z faktycznym stanem rzeczy podlegała stosownej zmianie zgodnie z art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. Na tej też podstawie Sąd orzekł jak w pkt 1 sentencji, a mając na uwadze treść art. 129 ustawy emerytalnej, przyznał odwołującemu prawo do emerytury od dnia, w którym spełnił ostatnią z przesłanek do uzyskania świadczenia jaką było osiągnięcie wieku 60 lat, tj. od dnia 04 lipca 2015 roku.

O kosztach postępowania Sąd orzekł w punkcie 2 sentencji wyroku na podstawie art. 98 k.p.c. Wysokość kwoty podlegającej zwrotowi z tytułu kosztów zastępstwa procesowego wynika z przepisów aktualnych na dzień orzekania, tj. z § 11 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z dnia 5 listopada 2015 r.)

Zarządzenie; (...)